

El mite de la caverna

Sòcrates comença demanant a Glaucó que imagini una caverna on les persones han estat empresonades des de la infantesa. Aquests presoners estan encadenats de tal manera que les seves cames i colls estan fixats, cosa que els força a mirar sempre en direcció a la paret que tenen davant seu i no mirar ni la caverna, ni els altres, ni a si mateixos. Darrere dels presoners hi ha un foc, i entre el foc i els presoners hi ha un passadís elevat amb un mur baix darrere del qual hi ha persones que porten objectes o titelles d'«homes i altres éssers vius». Les persones caminen per darrere del mur de tal manera que els seus cossos no projecten ombres que puguin veure els presoners, però sí que ho fan els objectes que porten. Els presoners no poden veure res d'això darrere seu i tan sols poden veure les ombres que es projecten sobre la paret de la caverna davant seu. Els sons de les persones que parlen ressonen a la paret de les ombres, i els presoners creuen erròniament que aquests sons provenen de les ombres.

Les ombres constitueixen la realitat pels presoners perquè no han vist mai cap altra cosa; no s'adonen que el que veuen són ombres d'objectes que es troben davant d'un foc, i encara menys que aquests objectes estan inspirats per sers vius reals de fora de la caverna.

Plató suposa llavors que un presoner és alliberat, de tal manera que és forçat a girar-se i veure el foc. La llum feriria els seus ulls i li faria difícil poder veure els objectes que projecten les ombres. Si se li diu que el que veïa anteriorment no era real, però que els objectes que ara s'esforça a veure sí que ho són, no s'ho creuria. Amb el dolor, continua Plató, el presoner alliberat es giraria i correria de nou cap al lloc on pot veure allò que està acostumat, és a dir, les ombres dels objectes que duen les persones. Plató també imagina què passaria si algú l'arrossegues a la força cap amunt de la caverna fins que fos il·luminat per la llum del sol: el presoner estaria furios i amb molt de dolor, i això encara empitjoraria més quan la llum radiant del sol encegueix els seus ulls. Per Plató, la llum del sol representa la nova realitat i coneixement que el presoner alliberat està experimentant.

A poc a poc, els seus ulls s'ajusten a la llum del sol. En primer lloc tan sols pot veure ombres, però, a poc a poc, pot veure els reflexos de la gent i les coses a l'aigua i, més tard, pot veure la gent i les coses directament. Més endavant és capaç d'observar els estels i la lluna durant la nit mentre que, finalment, ja pot mirar el sol directament. Tan sols després que pot mirar directament cap al sol «[el presoner] pot raonar sobre ell» i sobre què és.

Retorn a la caverna

Plató continua dient que el presoner alliberat pensaria que aquest món real és superior al món que havia experimentat a la cova: «es beneiria a si mateix pel canvi i es compadiria [dels altres]», i voldria portar els seus companys empresonats a la caverna fora d'aquesta, cap a la llum del sol.

El presoner que retorna a la caverna, els ulls del qual estan aclimatats a la llum del sol, seria cec quan tornés a entrar a la caverna, d'igual manera que ho estigué quan s'exposà per primera vegada al sol. Els presoners, segons Sòcrates, deduirien de la ceguesa del presoner retornat que el viatge fora de la cova li havia fet mal i que no haurien de fer cap viatge similar. Conclou que els presoners, si poguessin, matarien qualsevol persona que intentés estirar-los fora de la caverna.